

Blanke poppenspeler uit Zuid-Afrika speelt tegen de apartheid

door Lieke van Duin

AMSTERDAM – Een blanke Zuidafrikaanse poppenspeler, die met een gekleurde Punch and Judy – de Engelse variant van Jan Klaassen en Katrijn – een voorstelling tegen apartheid speelt, dat moet iets bijzonders zijn. En dat is het.

De Royal Puppet Company van Gary Friedman uit Johannesburg brengt vanavond en morgenavond 'South Afrika's own Puns en Doedie show' (verbastering van Punch and Judy) in De Melkweg te Amsterdam. Friedman draagt de kast, een aluminiumconstructie met doeken behangen, met alles erop en eraan om zich heen, en weet – zoals het een straatpoppenkast betaamt – vanuit deze uiterste eenvoud een enorme zeggingskracht te ontwikkelen. In Zuid-Afrika heeft Friedman dan ook heel wat moeilijkheden ondervonden, niet eens zo zeer van de politie als wel van blanken onder zijn publiek. Van zwarten kreeg zijn optreden daarentegen veel instemming.

Friedmans 'Puns en Doedie' zijn twee bakkeleiene echtelieden met alle karaktertrekken van hun Europese tegenhangers, met als enige verschil dat ze bruin zijn. Puns' handen zitten erg los, hij verstaat woorden per ongeluk-express verkeerd, drinkt teveel en houdt er rigoureuze methoden op na om de baby stil te krijgen. Maar het feit dat hij bruin is en lid van het ANC, heeft in Zuid-

Afrika grote gevolgen. De agent, constable Kaaskop, rekent hem in omdat hij blank gebied betreedt. Dan duikt er een groen wezentje op, een goedaardig soort marsmanntje met pré-historische trekken. De Zuidafrikaanse machthebbers kunnen dit vreemde element niet plaatsen en noemen het gemakshalve maar communist en terrorist. Politie en president raken met elkaar slaags over wat te doen met de groene terrorist: de eerste wil hem naar Rusland uitwijzen, maar de president – met razend snel op-en-neer bewegend slangetongetje – bouwt liever een nieuw thuisland voor groene mensen. Natuurlijk bevrijdt Puns zichzelf met een list uit de bajes; hij mept Kaaskop knockout en gaat er van door. „Ooit zullen we vrij zijn in Zuid-Afrika“, zegt hij tegen zijn Doedie, waarop zij een antwoord geeft dat typerend is voor de houding van zwarte vrouwen in Zuid-Afrika: „Ik ben niet geïnteresseerd in ooit, ik wil nú vrij zijn!“

Friedman speelt met een geweldige vaart en energie; het is nauwelijks voorstelbaar dat al die stemmen, geluiden en bewegingen uit één mens voortkomen. Zijn show is onverhuld politiek, en uiterst humoristisch. Omdat Friedman stelling neemt tegen het apartheidsregime, is de culturele boycot van Amsterdam tegen Zuid-Afrika niet op hem van toepassing. Bovendien heeft zijn voorstelling de instemming van de Zuidafrikaanse verzetsbeweging ANC.